

คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย (คสรท.) Thai Labour Solidarity Committee (TLSC.)

สำนักงานประสานงาน ๕๐๓/๒๐ ถนนนิคมรถไฟ มักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๖๕๔-๗๖๘๘ อีเมล solidarity@uni-tlsc.org , lbr_solidarity@yahoo.com
Website : www.unithailand.org , Webblog : <http://solidarity.blogth.com>

เอกสารประกอบการแถลงข่าว (จำนวน 6 หน้า)

การเปิดศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์และแก้ไขปัญหาผู้ถูกเลิกจ้างและว่างงาน

เนื่องด้วยปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาจนเกิดผลกระทบไปทั่วโลก และประเทศไทยเองก็ตกอยู่ในภาวะดังกล่าวอย่างยากจะหลีกเลี่ยง วิกฤติครั้งนี้มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมส่งออก ภาคการท่องเที่ยว และภาคการเกษตร และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงกว่าวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมาแล้วในปี 2540 จนนำมาสู่ปัญหาการเลิกจ้างแรงงานอย่างมิโหฬาร โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานเหมาค่าแรง แรงงานรับเหมาช่วง แรงงานนอกระบบ และแรงงานข้ามชาติ

จากข้อมูลของกระทรวงแรงงาน รายงานว่าในรอบปี 2551 นับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พบว่ามีสถานประกอบการปิดกิจการเลิกจ้างพนักงานไปแล้ว 597 แห่ง มีแรงงานถูกเลิกจ้างอย่างน้อย 50,000 คน พื้นที่ที่มีการเลิกจ้างมากที่สุด 5 จังหวัดแรกคือ จังหวัดปทุมธานี สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และตาก ตามลำดับ

โดยประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างมากที่สุด ได้แก่ (1) ภาคการผลิตสิ่งทอ สิ่งถัก เครื่องแต่งกาย ฟอกหนังสัตว์และรองเท้า (2) การผลิตเครื่องประดับและเฟอร์นิเจอร์ (3) การบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับฮาร์ดแวร์และบริการรับทำบัญชี (4) การขายปลีกของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน (5) การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ อโลหะ ตามลำดับ

สาเหตุการเลิกจ้างพบว่า เกิดจากภาวะขาดทุนมากที่สุด รองลงมาคือยอดการสั่งซื้อจากต่างประเทศที่ลดลง และมีสาเหตุอื่นๆ เช่น หมดฤดูกาลผลิตสินค้า รวมถึงการลดขนาดองค์กร

กระทรวงแรงงานได้คาดการณ์ต่อว่าในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2552 จะมีกิจการอย่างน้อยอีก 265 แห่ง ที่มีแนวโน้มจะปิดกิจการลง ส่วนใหญ่เป็นประเภท (1) กิจการผลิตอุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (2) กิจการผลิตสิ่งทอ เครื่องแต่งกาย (3) กิจการผลิตยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง (4) กิจการผลิตเครื่องจักร และ (5) กิจการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครราชสีมา ตามลำดับ และทำให้แรงงานอย่างน้อย 130,480 คน ต้องได้รับผลกระทบจากการถูกเลิกจ้างในครั้งนี้

นอกจากนั้นสภาอุตสาหกรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังออกมาประเมินว่าแรงงานทั้งจังหวัดมีประมาณ 300,000 คน จะมีแนวโน้มถูกเลิกจ้างอย่างแน่นอนประมาณ 30% หรืออย่างน้อย 100,000 คน

สถานการณ์การเลิกจ้างดังกล่าวที่ปรากฏอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้กระทรวงแรงงานสามารถคาดการณ์ได้ว่าจำนวนตัวเลขผู้ว่างงาน จะมีอย่างน้อย 2 ล้านคนเป็นอย่างต่ำ ซึ่งสูงกว่า

จำนวนตัวเลขผู้ว่างงานในปี 2540-43 ที่มีเพียง 1 ล้าน 5 แสนคน เพราะแรงงานที่ถูกเลิกจ้างในช่วงนั้นยังสามารถกลับไปในภาคชนบทได้ ชนบทจึงเป็นฐานที่รองรับคนที่ไปทำงานในกรุงเทพแล้วกลับมาบ้านส่วนหนึ่งได้ แต่ในปัจจุบันที่ดินในภาคชนบทถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่ตั้งของโรงงานไปแล้วแทบทั้งสิ้น

แม้ว่ากระทรวงแรงงานจะมีมาตรการในการรับมือกับวิกฤติผู้ถูกเลิกจ้างและว่างงาน เช่น มีการอนุมัติเงินจำนวน 5,200 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือแรงงาน 3 กลุ่มหลัก คือ แรงงานที่ถูกเลิกจ้าง แรงงานภาคเกษตรในชนบท และผู้จบการศึกษาใหม่ ผ่าน 3 มาตรการลด คือ ลดการเลิกจ้าง ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ลดค่าครองชีพของลูกจ้างและผู้ว่างงาน กับ 3 มาตรการเพิ่ม คือ เพิ่มการจ้างงาน และตำแหน่งงาน เพิ่มทางเลือกในทางประกอบอาชีพ และเพิ่มฝีมือแรงงาน

แต่ก็ยังไม่เห็นรูปธรรมของการแก้ไขปัญหาที่แท้จริง เนื่องจากการแก้ไขปัญหาผ่าน 3 มาตรการลด และ 3 มาตรการเพิ่ม ดังกล่าวนั้น เป็นเพียงมาตรการระยะสั้นที่ดูหิวโหว่า ไม่ใช่มาตรการที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนและแท้จริง

พบว่าในสถานการณ์ปัจจุบัน

- **ยังไม่มี การปรับปรุงกฎหมายแรงงานให้เท่าทันการจ้างงานในยุคปัจจุบัน** ที่ส่วนใหญ่การจ้างงานจะเป็นลักษณะของแรงงานเหมาค่าแรง แรงงานรับเหมาช่วง การใช้แรงงานนอกระบบ และการจ้างแรงงานข้ามชาติ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ สำนักงานประกันสังคมไม่มีการขยายการคุ้มครองแรงงานมาสู่แรงงานในกลุ่มดังกล่าว ซึ่งอย่างน้อยมีถึง 24 ล้านคน ที่กระจายตัวอยู่ในภาคบริการ ภาคเกษตรกรรม และภาคการผลิตเพื่อส่งออก ที่ไม่มีหลักประกันใด ๆ คุ้มครองทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาการเลิกจ้างในอนาคตอาจทำให้จำนวนแรงงานนอกระบบเพิ่มขึ้น และทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้นในช่วงปี 2552 นี้

- **กฎหมายประกันการว่างงานในกฎหมายประกันสังคม ยังมีเงื่อนไขที่จำกัดสิทธิประโยชน์กรณีแรงงานถูกเลิกจ้างอยู่ โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป จะถูกตัดสิทธิผู้ได้รับประโยชน์**

- **ไม่มีการตั้งกองทุนช่วยเหลือเงินชดเชยแก่ลูกจ้างที่ไม่ได้รับค่าชดเชยจากนายจ้าง หรือจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อสร้างอาชีพใหม่ รวมถึงการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ตกงานเฉพาะหน้า**

นอกจากนั้นแล้วยังพบว่าปัญหาของผู้ใช้แรงงาน ยังเกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านสิทธิแรงงานในด้านต่าง ๆ อีกด้วยเช่นกัน กล่าวคือ

- **มีการฉวยโอกาสเลิกจ้างแรงงานโดยใช้ข้ออ้างเรื่องวิกฤติเศรษฐกิจ** เช่น กรณีบริษัท นิคอน (ประเทศไทย) จำกัด ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่สภาพแรงงานมีการเรียกร้องสวัสดิการทุกปี จนทำให้นายจ้างไม่พอใจ และใช้ข้ออ้างเรื่องวิกฤติเศรษฐกิจมาเลิกจ้างงาน หรือการเลิกจ้างในอุตสาหกรรมยานยนต์ ที่พบว่าบริษัทแต่ละแห่งมีกำไรสะสมอย่างต่อเนื่อง และมียอดการผลิตสูงกว่าในปี 2550 ที่ผ่านมา มีการประกาศจ่ายโบนัสประจำปี 2551 มากกว่าปี 2550 และมีหลายบริษัทมีการขยายโรงงานเพื่อรองรับกำลังการผลิตที่จะมีในอนาคต แต่ในขณะเดียวกันกลับมีสถานการณ์การเลิกจ้างคนงานอย่างมากมาย

โดยเฉพาะคนงานในระบบเหมาค่าแรงที่ถูกเลิกจ้างเป็นจำนวนมาก โดยอ้างถึงแนวโน้มสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

- การฉวยโอกาสโดยใช้กฎหมายแรงงานเป็นเครื่องมือในการจ้างงานไม่เป็นธรรม เช่น การเลือกใช้กฎหมายมาตรา 75 ให้หยุดงานวันเว้นวัน ดังที่ปรากฏในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ที่หลายโรงงานเริ่มตัดโบนัส ให้ค่าจ้างเท่าเดิม แต่ไม่ต้องมาทำงาน เป็นต้น
 - การเลิกจ้างโดยไม่ได้รับค่าชดเชยตามกฎหมาย เช่น กรณีโรงงานสิ่งทอแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานีหลบหนีไม่จ่ายค่าตอบแทนลูกจ้างจำนวน 110 คน
 - การลดอำนาจในการต่อรองของสหภาพแรงงาน โดยอ้างความชอบธรรมจากสภาวะเศรษฐกิจ เพื่อไม่ต้องปรับเปลี่ยนสวัสดิการให้กับลูกจ้าง หรือสหภาพแรงงานแห่งใดที่อยู่ระหว่างการเจรจาต่อรองจำเป็นที่จะให้คงสภาพการจ้างพนักงานไว้ อาจต้องนำข้อเรียกร้องของสหภาพแรงงานมาแลกเปลี่ยน
 - แรงงานขาดการรับรู้ข้อมูล ส่วนราชการ และการเข้าถึงความช่วยเหลือต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
 - ในขณะที่เดียวกันภาครัฐเองก็มองปรากฏการณ์ “การเลิกจ้าง” ว่าเป็นเรื่องปกติ โดยขาดการตรวจสอบว่าผลการประกอบการย้อนหลังของบริษัทแต่ละแห่งที่เลิกจ้างเป็นอย่างไร รวมถึงภาครัฐยังเลือกให้ความสำคัญในการมองปัญหา เฉพาะที่นายทุน/ผู้ประกอบการ/บริษัทว่าจะอยู่รอดหรือไม่ มากกว่าผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตัวแรงงานและครอบครัว เช่น เมื่อแรงงานตกงาน ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับการดูแลคนในครอบครัว อาจจะมีการผลักดันให้เด็กออกจากระบบการศึกษาเพื่อมาหางานทำแทน เพื่อแบ่งเบาภาระ เป็นต้น
 - มีกระบวนการปล่อยข่าวเรื่องการเลิกจ้างแรงงานผ่านสื่อมวลชน ซึ่งอาจจะยังเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้น แต่เมื่อแรงงานทราบข้อมูลผ่านสื่ออาจเกิดความกังวล และขอลาออกจากโรงงานเอง ทำให้ทางบริษัทไม่ต้องรับผิดชอบเรื่องค่าชดเชยจากการถูกเลิกจ้าง
- จากสถานการณ์และผลกระทบที่กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย และองค์กรพันธมิตรจำนวน 34 องค์กร ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของผู้ใช้แรงงานที่มีความซับซ้อน และภาครัฐยังขาดการรับรู้ข้อมูลในภาคส่วนของผู้ใช้แรงงานโดยตรง พวกเราจึงได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์และแก้ไขปัญหาผู้ถูกเลิกจ้างและว่างงาน โดยจัดตั้งเป็นศูนย์ในระดับชาติและในระดับเขตพื้นที่ย่านอุตสาหกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ
- (1) เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ ให้คำปรึกษา แสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาการถูกเลิกจ้างงาน
 - (2) เพื่อจัดเก็บข้อมูล ผลกระทบจากการถูกเลิกจ้างงานในภาคส่วนต่าง ๆ จำนวนตัวเลขผู้ถูกเลิกจ้าง เพื่อนำเสนอต่อภาครัฐให้รับทราบถึงสถานการณ์ปัญหาที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายต่อไป

“รายชื่อศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์และแก้ไขปัญหาผู้ถูกเลิกจ้างและว่างงาน จำนวน 20 ศูนย์”

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สถานที่ตั้ง	เบอร์โทรศัพท์
1.	นางสาววิไลวรรณ แซ่เตีย นายทวีป กาญจนวงศ์ นายขวัญสกุล เขापานนท์	คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย และพิพิชภัณฑ์แรงงานไทย 503/20 ถนนนิคมรถไฟมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400	081-178-7489 02-654-7688
2.	นายชัยสิทธิ์ สุขสมบูรณ์	สหพันธ์แรงงานธนาคารและการเงินแห่งประเทศไทย 9 ถนนเสือป่า แขวงเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100	02-2252166, 081-846-4948
3.	นายชาติ ลอยสูง นายยงยุทธ์ เม่นตะเภา นายปรุง ดีสี	สมาพันธ์แรงงานเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และโลหะแห่งประเทศไทย 1/451 หมู่ 14 ถ.สุขุมวิทสายเก่า ตำบลท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ	089-030-9178 081-828-2538 02-709-1792 FAX 07-707-8072
4.	นายพรมมา ภูมิพันธ์ นายศิริชัย สิงทิต	สหพันธ์แรงงานสิ่งทอการตัดเย็บเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์หนังแห่งประเทศไทย 264/57-58 ซอยสุขสวัสดิ์ 13 ถ.ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ 10140	089-090-3134 02-427-6967
5.	นายบุญผืน สุนทรารักษ์	สหพันธ์แรงงานโลหะแห่งประเทศไทย 14/17 หมู่ 9 ปู่เจ้าสมิงพราย ลำโรงใต้ พระประแดง สมุทรปราการ	087-706-3092
6.	นายสมาน พรประชากรธรรม นายสพรั่ง มีประดิษฐ์	สหพันธ์แรงงานปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์แห่งประเทศไทย 14 /40 หมู่ 9 ต.ลำโรงกลาง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	087-156-2704 081-778-5335
7.	นายอำนาจ เอี่ยมรักษา นายไพโรจน์ มณฑลจิ่งหรีด	สหพันธ์แรงงานกระดาษ และการพิมพ์แห่งประเทศไทย 33/1450 ซอยโชคชัย 54 ถ.ลาดพร้าว แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ	081-775-1643 089-211-0542
8.	นายอุดมศักดิ์ บุพนมิตร	สภาองค์การองค์การแรงงานแห่งประเทศไทย 100 ซอยทรัพย์บุญชัย 23 หมู่ 10 ต.บางเมือง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	086-901-8114
9.	นายวิจิตร ดาสันทัต นายนเรศ น้อมประวัติ	สหพันธ์แรงงานธุรกิจโรงแรม และบริการภูเก็ต 17/14 หมู่ 2 วิเศษราไว อ.เมือง จ.ภูเก็ต	081-570-3287 086-943-6586
10.	นายเสนีย์ พูนสรน้อย	สหพันธ์แรงงานอาหารและเครื่องดื่มแห่งประเทศไทย	02-753-3658

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สถานที่ตั้ง	เบอร์โทรศัพท์
		2/105 หมู่ 7 ศรีสมิตร เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ	086-977-2294
11.	นายบุญสม ทาวจิตร นางสาวชนพร วิจันทร์	กลุ่มผู้ใช้แรงงานสระบุรี และใกล้เคียง 32 หมู่ 1 ถ.สุตบรรทัด ต.ตาลเดี่ยว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี 18110	036-245-440,081-759-0827 089-537-9633
12.	นางสาวสงวน ชุนทรง นางสาวคัมแก้ว ส่งสมบูรณ์	กลุ่มสหภาพแรงงานย่านอ้อมน้อย-อ้อมใหญ่ 50-32 หมู่ 6 หมู่บ้านศรีเสถียร ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110	02-812-5277 081-403-4977 087-301-6472
13.	นายทศพร คุ่มตะโก นายบุญยืน สุขใหม่ นายจรัส ก่อมขุนทด นายเสมา สืบตระกูล	กลุ่มสหภาพแรงงานภาคตะวันออก 33 ถนนศรีราชา นคร 5 ต. ศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110	038-337-523,085-090-1408 081-576-9532 086-503-7116 084-013-3887
14.	นายประวิทย์ โพธิ์หอม	กลุ่มผู้ใช้แรงงานย่านอยุธยา และใกล้เคียง 33/4 หมู่ 4 ต.คานหาม อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา 13210	081-586-4232
14.	นางศุภาัญจันตา สุขไผ่ตา นางสาวศรีไพ นนท์ทรัพย์ นางกุลนิภา พันตน	กลุ่มสหภาพแรงงานย่านรังสิต และใกล้เคียง 14/8 หมู่ 3 ถ.พหลโยธินกม.35 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี	081-314-8599 081-285-1550 089-660-3105
15.	นางสมบูรณ์ สีคำดอกแค	สภาเครือข่ายผู้ป่วยจากการทำงาน และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย 70/53 หมู่ 2 ซอยติวานนท์ 45 ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000	02-951-2710,02-951-3037
16.	นางสุจิน รุ่งสว่าง นายทองคำ ลีมรัตน์ นางรจนา คำคุณเมือง	เครือข่ายแรงงานนอกระบบแห่งชาติ จำนวน 6 ศูนย์ 1.ศูนย์ประสานงานชาติ 1071 หมู่บ้านรามอินทราวิเวศ แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10230 2.ศูนย์ภาค กรุงเทพ 101/349 ชุมชนเคหะร่มเกล้า แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง	02 – 9150488 02 – 9185669

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สถานที่ตั้ง	เบอร์โทรศัพท์
	นายสนธิชัย ถึงแก้ว นางเสาวลักษณ์ ชัยชนะ นางวันเพ็ญ จำปาจีน นางอรุณี ดวงพรหม	กรุงเทพมหานคร 10520 101/17 ชุมชนเคหะคลองกรุง แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530 3.ศูนย์ภาคใต้ 203 หมู่ 2 ต.ทางพูน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครศรีธรรมราช 80290 4.ศูนย์ภาคเหนือ 59/39-40 หมู่ 10 หมู่บ้านอนุสารวิลล่า ต.ป่าแดด อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100 5.ศูนย์ภาคกลาง 44/1 หมู่ 4 ต.บ้านเล็ก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี 70120 6.ศูนย์ภาคอีสาน 63 หมู่ที่ 6 ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	084 – 6905927 053 – 200208 085 – 4259845 086 - 2314248
17.	นางเพลินพิศ ศรีศิริ	กลุ่มบูรณาการแรงงานสตรี 503/20 ถนนนิคมรถไฟมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400	084-023-9092
18	นางสาวเสน่ห์ หงส์ทอง นางสาวสุธาสินี แก้ว เหล็กไหล	โครงการรณรงค์เพื่อแรงงานไทย ตึกปณ.219 ไปรษณีย์ลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10310	02-933-0585,081-634-0994 081-432-8259
19.	นายบุญเทียน คำชู	มูลนิธิไพศาล รัชชชัยนันท์ 121 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200	081-624-6739 081-912-0588
20.	นายอดิศร เกิดมงคล นายเสถียร ทันพรหม	เครือข่ายปฏิบัติการเพื่อแรงงานข้ามชาติ 133/235 หมู่บ้านรื่นฤดี 3 ถนนหทัยราษฎร์ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ	089-788-7138 086-752-4593 , 02-171-5135-5